

По-третє, збільшується роль президента, що призводить до авторитаризму. Перехід парламентарної до президентської республіки завжди означає посилення авторитаристських рис. У наслідках парламентаризму, що раціоналізував, є посилення влади прем'єр-міністра.

Список використаних джерел

1. Сухонос В.В. Державне правління: еволюція сучасних форм: монографія. Суми: Унів.кн. – 2016.
2. Тимчук О.Л. Сучасні політично-правові режими країн світу: порівняльно-правовий аналіз // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 1. – С. 12.
3. Процюк І.В. Класифікація державного правління//Проблеми законності: зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 107. – С. 5.

Ключові слова: держава, форми правління, монархія, республіка.
Науковий керівник: к. ю. н., ас. Дзевелюк М. В.

Балан Анастасія Миколаївна

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

НАДНАЦІОНАЛЬНІ СТРУКТУРИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Все частіше нам доводиться чути таке поняття як «наднаціональні структури». Дехто розуміє під цим поняттям просто якісь міжнародні об'єднання, організації, а дехто думає, що це сукупність повноважень, котрими держава наділяє певний міжнародний орган. Метою цього дослідження є те, щоб зрозуміти, що собою являють наднаціональні структури, якими повноваженнями вони володіють та яке їх значення на світовій арені.

Для того щоб, зрозуміти, що таке наднаціональні структури, слід визначити, що таке наднаціональність та що вона з себе представляє, отже наднаціональність – термін, який має різні характеристики у правовій доктрині. Він застосовується, зокрема, щодо деяких міждержавних утворень та їх органів і пов'язується з певними ознаками. Наднаціональними йменують міждержавні угруповання інтеграційного характеру оскільки на відміну від традиційних міжнародних організацій учасники передають їм деякі свої державні функції, причому останні зливаються, набувають спільного характеру та здійснюються знову ж таки створеними спільно автономними владними органами [2, с. 119].

Доречно сказати, що наддержавність виникає на етапі реалізації цілей і завдань міжнародної організації, встановлених в установчому договорі або інших міжнародних договорах організації. Суверенні держави-члени закріплюють у своєму законодавстві положення про можливість покладання державних прав на міжнародну організацію.

Можно, як приклад, назвати такі наднаціональні структури, як: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Ліга Арабських Держав (ЛАД), Організація Американських Держав (ОАД), Організація Африканської Єдності (ОАЄ), Азіатсько-Тихоокеанська Рада (АЗПАК), Організація Північноатлантичного договору (НАТО). У всіх цих організаціях присутня наднаціональність.

Характерними рисами наднаціональності є, по-перше, факт передачі державами — членами організації частини своїх повноважень на її користь; по-друге, відповідно до конституції організації наявність у неї права втручатися в процес вирішення питань, які належать до внутрішньої компетенції держав-членів; по-третє, надання організації права затверджувати норми прямої дії не тільки для її органів та країн-учасниць, а й для фізичних і юридичних осіб останніх. Питання формування та дії наднаціональної влади міжнародних організацій носять гостро проблемний характер і вже давно займають розуми провідних юристів і політиків світу [1].

А саме в тому, що гострота проблеми пов'язана, в основному, з прагненням держав не втратити свою суверенність у результаті передачі своїх повноважень наднаціональним організаціям і органам, з одного боку, і з другого — максимально використовувати наднаціональні механізми у власних цілях і тому активно розвивати їх [3].

У принципі, передача державою окремих повноважень у відання міжнародної організації є центральним питанням усієї теорії наднаціональності. Суть відповіді на нього залежить насамперед від того, якої філософії дотримується дослідник або інший суб'єкт тлумачення. Деякі побоювання та перестороги, пов'язані з остаточним формулюванням такої відповіді, зумовлені можливістю обґрунтування в такий спосіб правомірності явища втрати державою суверенітету на початку XXI століття. Але, як зазначав І. Лукашук, передача державних повноважень є реалізацією її суверенітету та міжнародної правосуб'єктності, а не відмовою від них [1].

Надання організації права затверджувати норми прямої дії не лише для її органів та країн-учасниць, а й для фізичних і юридичних осіб останніх, як друга риса наднаціональності, має доволі важливе значення, адже пряма дія норм, прийнятих на наднаціональному рівні, передбачає безпосереднє регулювання відносин усіх суб'єктів права й, отже, здійснення впливу на структуру правової системи держави, що з часом починає визначати зміст і форму її правової політики. Можна стверджувати, що наднаціональність є одним із важелів регулювання визначених сфер життєдіяльності держав, що застосовується на основі

відповідної угоди між ними. Тому, з одного боку, вона має функціональне значення, а з другого — самостійний, не залежний від волі держав характер [1].

Наднаціональне право базується на міжнародному праві та формується через рішення організацій та їх владних органів, створених за допомогою інструментів міжнародного права і перш за все договірних інструментів міжнародного права. Наднаціональне право є похідним стосовно міжнародних договорів про створення наднаціональних організацій і, отже, у своїй основі є договірним. Разом із тим як таке воно є недоговірним, бо створюється за допомогою особливих недоговірних інструментів — актів автономних владних органів, сформованих учасниками відповідних міжнародних договорів [2, с. 122].

Створення засобами міжнародного права є звичайним шляхом формування наднаціональної структури, але тут важливим є не засіб створення. Суттєвим є наділення такої структури владними повноваженнями. Як таке наднаціональне право створюється виключно поза національними владними структурами, в т.ч. судовими. Воно існує автономно поза державами та національним законодавством та діє незалежно від них. Створений у результаті його дії правопорядок також має автономний характер [2, с. 122].

Щодо значення на світовій арені наднаціональних структур, то можна визначити, що вони мають немале значення, адже за допомогою них вирішується багато складних, спільних питань, а також вони слугують одним з найважливіших каналів міжнародного соціалізації для держав, що прагнуть вступити до них. Визначаючи вплив наднаціональних структур на державу, слід зазначити, що вони мають як позитивну так і негативну сторону. Позитивним є те, що за допомогою різних міжнародних організацій, держава може швидко вирішити ті нагальні проблеми, які не може вирішити самостійно, а щодо негативного впливу, так це те, що часом ці структури можуть перевищувати свої повноваження і втручатися у державний лад країни, що трансформує уявлення про державний суверенітет.

Список використаних джерел

1. Шпакович О.: «Співвідношення наднаціональності міжнародних організацій та суверенітету їхніх держав-членів». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [file:///D:/Users/Administrator/ Downloads /viche_2014_20_8%20\(1\).pdf](file:///D:/Users/Administrator/Downloads/viche_2014_20_8%20(1).pdf)
2. Вишняков О.К.: «Наднаціональність як правовий феномен» // Наукові праці НУ «ОЮА» Т. 14. 2014. С.119-124.
3. Войтенко І.Р. «Наднаціональні інституції Європейського Союзу» // Стратегічні пріоритети, № 4(13), 2009 р. С. 231-236

Ключові слова: наднаціональність, суверенітет, міжнародні організації, повноваження, наднаціональне право.

Науковий керівник: к.ю.н., ас. Дзевелюк М. В.